

TANTÁRGYI ADATLAP

Az európai civilizáció története

BMEGT41V108

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

Az európai civilizáció története

Azonosító

BMEGT41V108

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi
érdemjegy

Kreditszám

2

Tantárgyfelelős

Neve *Beosztása* *Email címe*

Paksi Dániel adjunktus paksi.daniel@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Filozófia és Tudománytörténet Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: Szabadon választható tárgyak

Tantárgy szerepe: Szabadon választható

Ajánlott félév: 0

Közvetlen előkövetelmények

Erős nincs

Gyenge nincs

Párhuzamos nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2023.06.28.) az 580485/10/2023 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2023.06.28-tól.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tárgy célja egy átfogó képet felmutatni az európai civilizáció (Nyugat) történetéről. A legtöbb hallgatónak jellemzően a legalapvetőbb történeti eseményekről is csak korlátozott tudása van, és nehézségekbe ütközik az általános műveltséghez tartozó különböző események korban és összefüggésekben való elhelyezése. Sajnos sem a közép-, sem a felsőoktatásban nem jellemző átfogóan, jelentős összefüggéseiben tárgyalni Európa történetét. A tárgy célja rámutatni azokra a legfontosabb történeti eseményekre, azok okai és következményeire, illetve az azokról őrzött tévképzetekre, amelyek az elmúlt másfél évezredben fokozatosan olyanná formáltak Európát, amilyenek azt ma láthatjuk. A tárgy elvégzésével a hallgatók egy olyan általános képet sajátítanak el, amelynek a segítségével elhelyezhetik és elmélyíthetik korábbi ismereteiket egy szélesebb spalettán, illetve a későbbi új ismereteket sokkal hatékonyabban fogják tudni feldolgozni és kötni más történelmi eseményekhez.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
2. Magabiztos módszertani tudással rendelkezik, érti és átlátja a módszertani innováció lehetőségeit és perspektíváit.
3. Ismeretei kiterjednek a szakterület tágabb rendszerben való elhelyezésére, a rokon szakterületekhez való kapcsolatok meg- és felismerésére, a tágabb rendszer adta lehetőségek és a hatásrendszerre vonatkozó kontextusok használatára.
4. Ismeri a kommunikáció és kultúra összefüggéseit, e kapcsolat különböző szintű megnyilvánulásait és ezek következményeit a társadalmi kommunikáció összefüggésrendszerében.
5. Megfelelő és elegendő ismeretanyaggal rendelkezik ahhoz, hogy eligazodjon a társadalmi döntéshozatal különböző mechanizmusában.
6. Ismeri a szakterületéhez kapcsolódó más (műszaki, jogi, környezetvédelmi, minőségbiztosítási stb.) szakterületek alapjait.
7. Ismeri a műszaki szakterület műveléséhez szükséges általános és specifikus természettudományi, műszaki tudományi, gazdálkodás- és szervezéstudományi elveket, szabályokat, összefüggéseket, eljárásokat.
8. Ismeri a műszaki szakterület ismeret- és tevékenységrendszerének alapvető tényeit, összefüggéseit, határait, korlátait.

Képesség

1. Szakmai szóhasználata során magabiztosan használja a szakma szókincsét, a szakma szaktudományos alapfogalmait, és a rájuk épülő speciális szakszókészlet elemeit.
2. Rendelkezik az új látásmód képességével, képes a szociokulturális környezetet interdiszciplináris szemlélettel megközelíteni, és képes arra, hogy a szakterületre jellemző megismerési felkészültségeket szakszerűen alkalmazza.
3. Szakmai feladatainak megoldásában képes önálló elemzésre, értékelésre, és következtetéseket és magyarázatokat szintetizálására.
4. Képes az információk kritikus elemzéséhez és feldolgozásához kellően megalapozott technikák széles skálájának alkalmazására.
5. Képes az élethosszig tartó tanulás folyamatában való részvételre.
6. Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.
7. Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
8. Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.
9. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.

Attitűd

1. Elfogadja és következetesen vállalja a társadalomtudományi gondolkodás sokszínűségét, és hitelesen képviseli szűkebb és tágabb környezetében ennek szemléleti alapjait.
2. Kritikusan viszonyul azokhoz a megközelítésekhez, amelyek korlátozni kívánják a társadalomtudományok nyitottságát és sokszínűségét tudományos, gyakorlati, jogi vagy politikai kommunikációs színtereken.
3. Bízik saját tudásában és képességeiben, elkötelezett a szakmai elképzelések iránt.
4. Nyitott a kritikus önértékelésre, a szakmai továbbképzés különböző formáira, az értelmiségi világlátás önfejlesztő módszereire és törekszik önmaga fejlesztésére e területeken.
5. Törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg.
6. Nyitott a műszaki szakterületet megalapozó általános és specifikus ismeretekre.
7. Problémacentrikus látásmóddal, problémamegoldó gondolkodással rendelkezik.

Önállóság és felelősség

1. Saját szakmai közegében olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot alakít ki, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását.
2. Önálló, konstruktív és asszertív az intézményen belüli és kívüli együttműködési formákban.
3. Minden szervezeti, intézményi tevékenysége során felelős módon veti latba tudását és befolyását a minőségi munkavégzés és annak elismertetése mellett.
4. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel saját szakmájában dolgozik, és elfogadja más tudományágak eltérő módszertani sajátosságait.
5. Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.

6. Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
7. Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
8. Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.
9. Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását. 1
10. Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit. 1
11. Az elemzésekért, következtetéseikért és döntéseikért felelősséget vállal.

Oktatásmódszertan

Előadások, kommunikáció írásban és szóban.

Tanulástámogató anyagok

- 1. Huntington, Samuel P.: A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása. Budapest: Európa. 1998.
- 2. Le Goff, Jacques: Európa születése a középkorban. Budapest: Atlantisz Könyvkiadó. 2008.
- 3. Katus László: Európa története a középkorban. Budapest: Kronosz. 2021.
- 4. Epperlein, Siegfried: Nagy Károly. Budapest: Gondolat Kiadó. 1982.
- 5. Chadwick, Owen: A reformáció. Budapest: Osiris Kiadó. 2003.
- 6. Delumeau, Jean: Reneszánsz. Budapest: Osiris Kiadó. 1997.
- 7. Hahner Péter: A régi rend alkonya. Budapest: Kronosz. 2021.
- 8. Furet, François: A francia forradalom története, 1770-1815. Budapest: Osiris Kiadó. 1999.
- 9. Galántai, József. Az első világháború. Budapest: Gondolat Kiadó. 1988.
- 10. Berend T. Iván: Az Európai Unió története. Kossuth Kiadó. 2021.
- 11. Ferguson, Niall: Civilizáció - A Nyugat és a többiek. Budapest: Scolar. 2020.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése: kettő évközi írásbeli teljesítménymérés és opcionális házi feladatok (esszé készítés) alapján történik.

Teljesítményértékelési módszerek

1. Összegző tanulmányi teljesítményértékelés: a tantárgy és tudás, képesség típusú kompetenciaelemeinek komplex, írásos értékelési módja zárthelyi dolgozat formájában. A dolgozat tudáselemekre, értelmezési feladatokra, következtetési feladatokra koncentrált írásos kérdésválaszolás formájában. munkaidő anyagrésztől függően 30-60 perc. Minden összegző tanulmányi teljesítményértékelésen legalább a szerezhető pontok 50%-át el kell érni a tárgy teljesítéséhez. 2. Részteljesítmény-értékelés – szorgalmi feladat (házi feladat – esszé készítés): a tantárgy tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság és felelősség típusú kompetenciaelemeinek komplex értékelési módja, melynek megjelenési formája az egyénileg készített esszé. Az esszével plusz pontok szereshetők, amelyek a tananyaghoz kapcsolódó összegző teljesítményértékelésbe számítnak be. A pluszpontok számát az oktató az esszé témája és nehézsége alapján határozza meg.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- első összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 50
- második összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 50
- részteljesítmény értékelés (opcionális házi feladat): 50
- összesen: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	91
Jeles	81-90
Jó	71-80
Közepes	61-70
Elégséges	50-60
Elégtelen	0-49

Javítás és pótlás

A javítás és pótlás rendjét mindig a hatályos TVSZ szabályozza. Javítás esetén a korábbi és az új eredmény közül a hallgató számára kedvezőbbet vesszük figyelembe.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	28
felkészülés a teljesítményértékelésekre	32
összesen	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2023.06.05.) az 580420/2/2023 iktatószámom hozott határozatával, amely érvényes 2023.06.05-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

1. óra: Bevezető: Európa elhelyezése. Mi a civilizáció? Egységes civilizáció-e Európa? Nyugat és Európa. Hol vannak a kezdetei, határai? Mik az alapvető jellegzetességei, értékei? Samuel P. Huntington elképzelése. Milyen civilizációk léteznek ma? Milyen viszonyuk volt és van Európával? 2. óra: Európa gyökerei és kezdetei: Rómaiak, görögök, germánok, kereszténység. A „sötét” 5.-8. század. Téveszmék a középkorral kapcsolatban. 3. óra: Európa atyja: Nagy Károly, a Frank Birodalom, a „karoling reneszánsz” és a kihívások: ara-bok, vikingek, magyarok. 9.-10. század. 4. óra: Európa megerősödése: a kereszténység terjedése, pápa és császár, egység és megosztottság, feudalizmus, mezőgazdasági forradalom, keresztes hadjáratok. 11.-12. század. 5. óra: Az érett középkor: kultúra, társadalom, vallás, tudomány, világszemlélet, életmód; és annak válsága: éhínség, pestis, 100 éves háború. 13-14. század. 6. óra: A középkori Európa válsága és megújulási kísérletei: itáliai reneszánsz, nemzetállami kezdetek, reformáció. 15-16. század. 7. óra: Vallásháború és polgári forradalom: egy új Európa születése: nemzetállamok, szekularizáció, liberalizmus, modern filozófia és tudomány. 1618-1648. 8. óra: Modern Európa: angol és francia modell és azok összeütközése, a modern városiasodás és iparosodás kezdetei, felvilágosodás. 1688-1763. 9. óra: A francia forradalom: okok és következmények. 1789-1815. 10. óra: Pax Britannica: Európa sikertörténete a 19. században: a modern ipari civilizáció és annak problémái, birodalom és nemzetállam, vallás és tudomány. 1815-1914. 11. óra: Európa meggyengülése: a Nagy Háború, annak okai és következményei: kommunizmus, gazdasági világválság, nemzeti szocializmus. 1914-1945. 12. óra: Hidegháború és rendszerváltás: új egység, az Európai Unió, víziók Európa jövőjéről, eredmények és konfliktusok. Európai megosztottság, Európa és Amerika. Van-e európai civilizáció? Vannak-e európai értékek? 1947-2004.

További oktatók

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Filozófia és Tudománytörténet Tanszék vezetője hagyja jóvá.